

ЗНАЧЕННЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ДИЗАЙНЕРА ІНТЕР'ЄРУ

Анотація. У статті розглянуто значення образотворчого мистецтва в системі професійної підготовки дизайнера інтер'єру.

Ключові слова: образотворче мистецтво, професійна підготовка, дизайнер інтер'єру.

Одним із пріоритетних завдань сучасної освіти, як це визначено в Національній доктрині розвитку освіти України у ХХІ столітті, є створення і використання освітніх технологій, що стимулюють людину до продуктивної, творчої діяльності. З цього випливає, що проблема розвитку творчого потенціалу особистості не тільки не втрачає сьогодні своєї актуальності, але й набуває особливої гостроти. Актуальним залишається й питання створення у процесі навчання умов, які б сприяли розкриттю дизайнерських здібностей особистості, зокрема формуванню в неї готовності до вільного продукування ідей і реалізації їх у кінцевому продукті діяльності.

Ефективність розв'язання цієї проблеми зумовлена багатьма факторами. Серед них найбільш вагомим є наявність прямого і безпосереднього зв'язку між графічними і живописними вміннями студентів і творчими та педагогічними здібностями самого педагога, що привертає пильну увагу дослідників до процесу професійної підготовки дизайнерів інтер'єру.

Даній проблематиці присвячені різноманітні публікації, що виявляють все нові цікаві питання, які згідно з умовами часу необхідно вивчати. Це особливо помітно у матеріалах конференцій та у наукових публікаціях останніх років, що загалом має позитивний вплив на розвиток теоретичної думки й діяльність митців.

В умовах приєднання вищої освіти України до загальноєвропейських процесів проблема підготовки фахівця високого рівня з дизайну інтер'єру привертає велику увагу. Українські дослідники вже вивчали проблему витоків дизайн-освіти та розглядали досвід провідних дизайнерських шкіл України (В. Я. Даниленко); інформаційні джерела матеріальної культури, як системи художньо-образних засобів у дизайн-діяльності, на прикладі інформаційного інтерактивного дизайну (Е. В. Алімпієва, О. А. Тарасенко). Але проблема взаємозалежності формування фахових знань майбутніх дизайнерів інтер'єру у сучасній дизайн-освіті вивчена недостатньо.

Мета роботи – ознайомити зі значенням образотворчого мистецтва в системі професійної підготовки дизайнерів інтер'єру.

Виховний потенціал образотворчого мистецтва міститься у самій його суті і пояснюється тим, що емоційна сторона свідомості, естетичні ідеали особистості – первинні стосовно інтелекту в формуванні духовних інтересів, ставлення до світу взагалі.

З-поміж інших видів мистецтва образотворче є унікальним у вирішенні завдань як художнього, так і особистого розвитку, громадського і духовного становлення молодого покоління. Це зумовлено не тільки природою сприймання образотворчого мистецтва, а й тим, що вже в ранньому віці образотворча діяльність становить одну з найдоступніших і емоційно-захоплюючих форм творчості.

В аспекті зазначеного проблема радикального поліпшення емоційно-естетичного і духовно-морального виховання диктує такий розподіл акцентів завдань у викладанні образотворчих дисциплін, серед яких виховні та художньо-розвинені були б провідними стосовно навчальних, адже саме вирішення художньо-розвивальних завдань передусім формує рівень дизайнерської свідомості особистості, що й визначає ступінь залучення її до глобальних культурогенних процесів. З огляду на викладене – мету дизайнерського виховання засобами образотворчого мистецтва в стилістичній, сконцентрованій формі можна визначити як розвиток у студентів високих естетичних ідеалів, формування потреб і здібностей до малюнку і живопису в процесі професійної підготовки дизайнерів інтер'єру.

Завдання професійної підготовки дизайнера інтер'єру засобами образотворчого мистецтва: 1. Формування у студентів художньо-естетичного ставлення до дійсності як здатності до неутилітарного, художнього пізнання світу та його образної оцінки. Це передбачає наявність таких особистісних якостей, як відчуття краси та гармонії, здатність емоційно відчувати різноманітні прояви естетичного у навколишньому світі, вміння підмічати прекрасне у спостережуваних явищах та усвідомлювати його, потреба в спогляданні та милуванні. 2. Розвиток специфічних для

художньо-дизайнерського процесу універсальних якостей особистості як основи для розвитку творчого потенціалу, художньо-творчої уяви, оригінального, нестереотипного асоціативно-творчого мислення, художньо-образних якостей зорового сприйняття, спостережливості, зорової пам'яті та ін. 3. Формування знань і уявлень про образотворче уміння, його історію та роль у житті людей, навичок розуміння мови різних видів образотворчого мистецтва, усвідомлення ролі художнього образу в мистецтві і розвиток навиків його сприйняття та емоційно-естетичної оцінки, культури почуттів. 4. Формування потреб і здібностей щодо продуктивної художньої творчості, вміння створити виразний художній образ, оригінальну композицію мовою того чи іншого виду образотворчого мистецтва, оволодіння основами мови дизайну інтер'єру і виражальними можливостями художніх матеріалів та різних видів художніх технік, що допоможе набувати свободи вираження у майбутній дизайнерській творчості. 5. Розвиток сенсорних здібностей студентів, що більшою мірою сприятиме повноцінності художньо-естетичного сприймання та поліпшенню якісного боку практичної художньо-дизайнерської діяльності.

Успішний розвиток майбутніх дизайнерів інтер'єру буде зумовлено отриманням низки методичних принципів, адекватних специфіці професійних образотворчих і дизайнерських якостей: Керування розвитком майбутніх дизайнерів інтер'єру передбачає врахування вікових, індивідуальних, національних, культурних, регіональних особливостей і традицій; останнє зумовлює звертання до глибоких коренів народної творчості, проникнення національним духом, а не сліпе копіювання взірців і канонів національного декоративного мистецтва; Залучення студентів до розуміння змісту та сутності дизайну повинно здійснюватися шляхом особистісно-емоційного сприйняття художньої інформації. Саме через це досягається духовно-моральне й естетичне виховання особистості студента; Художній образ – це основа, на якій будується художньо-образне сприймання мистецтва і власна художня діяльність. Через це опору на художній образ необхідно передбачати у всіх видах художньої діяльності; Освоєння мови мистецтва і формування навичок практичної роботи доцільні лише в художньо-образному ключі як освоєння засобів виразності художнього образу. В іншому разі набуті знання й уміння будуть позахудожніми (тобто марними); Ефективність занять з образотворчого мистецтва істотно залежить від зацікавлення художньою працею, від одержуваного студентами в процесі занять емоційного задоволення, радості. Забезпечення цієї умови досягається дотриманням вищезазначених положень і характером організації занять.

Цілий ряд дисциплін, досліджуваний студентами протягом усього періоду навчання, повинні не тільки розширювати кругозір майбутнього фахівця й допомагати формуванню культурної людини, але й навчити його вирішувати суто професійні завдання. Правильно складена навчальна програма допоможе студентові освоювати професію починаючи з перших, основних завдань, які обов'язково присутні в будь-якому проекті, і на завершальному етапі навчання вирішувати завдання, властиві тільки даному конкретному об'єкту проектування, з конкретною метою в певних умовах.

За останнє десятиріччя у вищих навчальних закладах України відбувся інтенсивний розвиток професійної освіти студентів за спеціальністю “дизайнер інтер'єру” у різних навчальних закладах. У зв'язку з цим і постає проблема забезпечення на відповідному рівні якості підготовки фахівців у закладах, які в цілому не мають художнього профілю. Система навчальних дисциплін з підготовки дизайнерів інтер'єру спрямована на формування фахових знань, умінь і творчих здібностей, необхідних для професійної діяльності.

Розуміння сфери проектування і продуктивна діяльність у цій сфері неможливі без вивчення образотворчого мистецтва, тому що інтер'єр не існує без взаємодії “річ – людина”, це нерозривне ціле. Таким чином, вивчення дисциплін з образотворчого мистецтва озброює студента професійними знаннями, необхідними для роботи в усіх стильових напрямках історичного і сучасного інтер'єру, що в майбутньому надасть йому можливість зайняти гідне місце на ринку праці. Дослідження взаємозалежності формування фахових знань майбутніх дизайнерів інтер'єру є актуальним не тільки з погляду педагогічної діяльності, воно має загальнолюдське культурно-інформаційне значення.

Література

1. Вісник Харківської Державної академії дизайну і мистецтв: Зб. наук. пр. / за ред. Даниленка В. Я. – Харків: ХДАДМ, 2008. – № 11.
2. Гінзбург И. И. П. П. Чистяков і його педагогічна діяльність. Л.; М., 1940. С. 142.

3. Карцер Ю. М. Рисунок и живопись: Учеб. Пособие. – 3-е изд. стер. – М.: Высш. шк., 2000.
4. Мистецька школа в системі національної освіти України: Навчально-методичний посібник. – Л.: Видавництво “Брати Сиротинські і К”, 1999.
5. Художня освіта в Україні. Сучасний стан, проблеми розвитку: Матеріали науково-практичної конференції. – К., 1998.

Аннотация. В статье рассмотрены значение изобразительного искусства в системе профессиональной подготовки дизайнера интерьера.

Ключевые слова: изобразительное искусство, профессиональная подготовка, дизайнер интерьера.

Annotation. In the article the meaning of fine arts in the system of professional training of interior designer is analyzed.

Key words: fine art, professional training, interior designer.

УДК 155.9

Попович Н.С.

ГОТОВНІСТЬ ДО ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ІНТЕГРАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИСТОСТІ

Анотація. У статті аналізуються психолого-педагогічні підходи до розуміння сутності феномену “готовність”.

Ключові слова: феномен “готовність”, психолого-педагогічні підходи, професійна діяльність.

Феномен “готовність” давно став предметом наукових інтересів педагогіки і психології. Готовність людини до якої-небудь діяльності стала об’єктом соціально орієнтованих наукових досліджень з 1870 року. Інтерес до її вивчення то зростав, то падав.

У 40-х роках ХХ століття різні аспекти проблеми готовності до професійної діяльності досліджувалися вченими США. Паралельно велися дослідження і в європейських країнах: Франції (П. Делон, К. Трончер), Німеччині (Е. Голен, Е. Фішер, Ст. Хартман, Е. Херцог), Великобританії (І.Д. Браун, Р. Доуу, Дж. Габріель, Р. Гудсен). Різні аспекти готовності людини взагалі, і професійною зокрема, були об’єктом багаторічних досліджень в Угорщині, Чехословаччині, Болгарії, ГДР. У Росії значне поживлення досліджень питань готовності до діяльності було відмічене в 50-і роки ХХ століття.

Не дивлячись на широку поширеність і значення поняття “готовність до діяльності”, що вже визначилося, його обсяг і зміст залишаються дискусійними. Саме це і зумовило мету нашого дослідження, а саме розкриття суті категорії “готовність до діяльності”.

Педагогічні і психологічні дослідження дають широкий діапазон визначень готовності. Це можна пояснити декількома причинами. Слово “готовність (до освоєння і здійснення діяльності)” обмежує коло індивідуально-психологічних властивостей, залишаючи за його межами знання, уміння і навички. Так, людина може бути добре технічно підготовлена і освічена, але мало здібна до якої-небудь діяльності. Індивідуально-психологічні особливості людини визначаються здібностями, які виражають його готовність до оволодіння певними видами діяльності і до їх успішного здійснення. Посилаючись на дослідження Л.М. Гура відзначимо, що ними є: особливості теоретичної концепції автора; по-друге, дослідження стану готовності на різних рівнях протікання психічних процесів, якими регулюється поведінка особистості щодо навколишньої дійсності. Одні автори розглядають її на рівні психофізичних реакцій, інші – на рівні включення у діяльність; по-третє, довільне трактування авторами категорії “готовність”.

Аналіз психолого-педагогічної літератури дозволяє виділити два основні підходи до визначення змісту поняття “готовність до діяльності”: функціональний (Є.С. Кузьмін, М.Д. Левітов, В.М. Мясіщев, Л.С. Несісян, Д.Н. Узнадзе, В.О. Ядов) і особистісний (М.І. Дьяченко, І.О. Зимня, Л.О. Кандилович, В.А. Крутецький, В.О. Сластенін). Функціональний напрям розглядає готовність у зв’язку з психічними функціями, формування яких вважає за необхідну умову для забезпечення результативності професійної діяльності. Він визначає готовність як особливий стан, цілісний прояв особистості, що займає проміжне положення між